

**Jäätmekäitluse rahastamisvõimalused ja
vajadused 2007-2013
Keskkonnaministeeriumi pilgu läbi**

26. aprill 2007

Peeter Eek

Jäätmeosakonna juhataja

peeter.eek@envir.ee

STRUKTUURIVAHENDITE KAVANDAMINE EESTIS

RIIKLIK STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMIESE STRATEEGIA 2007-2013

- Määratleb riigi üldised strateegilised tegevussuunad struktuurivahendite suunamiseks abikõlblike valdkondade kaasrahastamiseks
- Riigi eelarvestrateegia 2007-2010 osa
- Põhiline siseriiklik alusstrateegia RSKSile on „Säästev Eesti 21“

RIIKLIK STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMIESE STRATEEGIA 2007-2013 JA VALDKONDLIKE RAKENDUSKAVADE SEOS

„Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007 – 2013“ prioriteedid

Prioriteet 1: Haritud ja tegus rahvas

Prioriteet 2: Teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv

Prioriteet 3: Paremad ühendusvõimalused

Prioriteet 4: Säästev keskkonnakasutus

Prioriteet 5: Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng

Prioriteet 6: Suurem haldusvõimekus

Valdkondlikud rakenduskavad ja neis sisalduvad prioriteetsed suunad

Inimressursi arendamise rakenduskava

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava

Elukeskkonna arendamise rakenduskava

Prioriteetne suund 1: Veemajanduse ja jäätmekäitluseinfrastruktuuri arendamine

Prioriteetne suund 2: Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine

Prioriteetne suund 3: Energiamaajanduse arendamine

Prioriteetne suund 4: Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng

Prioriteetne suund 5: Hariduse infrastruktuuri arendamine

Prioriteetne suund 6: Tervishoiu ja hoolekande infrastruktuuri arendamine

Prioriteetne suund 7: Tehniline abi

ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA PRIORITEETSED SUUNAD JA ALASUUNAD

**Prioriteetne suund 1: Veemajanduse ja jäätmekäitluse
infrastruktuuri arendamine**

Alasuunad:

1.1 Veemajanduse arendamine

1.2 Jäätmekäitluse arendamine

ALASUUND 1.2: JÄÄTMEKÄITLUSE ARENDAMINE EESMÄRGID

- **Nõuetele mittevastavate põlevkivitööstuse ja -energeetika ladestatud jäätmeheidlate sulgemine ja ohutustamine**

Eesmärk: Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja -energeetika jäätmeheidlad on suletud ja korrastatud.

- **Nõuetele mittevastavate tavajäätmeprügilate sulgemine**

Eesmärk: Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad on suletud ja korrastatud.

- **Uute prügilate rajamine**

Eesmärk: Eestis on välja arendatud optimaalne regionaalsete tavajäätmeprügilate võrgustik.

- **Jäätmetekke vähendamine, jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine**

Eesmärk: Tagatud on nõuetele vastav jäätmete käitlemine, suurenenud on jäätmete taaskasutus ning vähenenud jäätmeteke.

ALASUUND 1.2: JÄÄTMEKÄITLUSE ARENDAMINE TOETATAVAD TEGEVUSED

- **Nõuetele mittevastavate põlevkivitööstuse ja -energeetika ladestatud jäätmeheidlate sulgemine ja ohutustamine**
  - ✓ Põlevkivitööstuse ja -energeetika jäätmeheidlate sulgemine ja korrastamine
- **Nõuetele mittevastavate tavajäätmeprügilate sulgemine**
  - ✓ Prügilate sulgemine ja korrastamine
- **Uute prügilate rajamine**
  - ✓ Uute tavajäätmeprügilate rajamine
- **Jäätmetekke vähendamine, jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine**
  - ✓ Taaskasutusettevõtete rajamine (sh jäätmepõletus ja jäätmete bioloogiline ringlussevõtt)
  - ✓ Jäätmejaamade (jäätmekäitluskohtade) rajamine
  - ✓ Jäätmetekke vähendamisele suunatud tegevused

ESIALGNE MEETMETE KAVA

Nimetus	Meetme avanemise aeg	Rakendus- skeem	Rakendus- asutus	Rakendus- üksus
Prioriteetne suund 1: Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine				
<u>Alasuund 1.1: Veemajanduse arendamine</u>				
<u>Alasuund 1.2: Jäätmekäitluse arendamine</u>				
Meede 1.2.1: Põlvkivitööstuse ja – energeetika jäätmeheidlate sulgemine ja korrastamine ning jääkreostuse likvideerimine	2008 I pool	Investeeri- gute kava	KKM	KIK
Meede 1.2.2: Prügilate sulgemine	2007 II pool	Avatud taotlemine	KKM	KIK
Meede 1.2.3: Uute tavajäätmeprügilate rajamine	2007 II pool	Avatud taotlemine	KKM	KIK

ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA EELARVE

	Fond	Ühenduse osalus (a)	Avaliku sektori osalus (b) – riigieelarveline rahastamine	Avaliku sektori osalus (c) – KOVide osalus	Avaliku sektori osalus (d) – muud inst.	Erasektori osalus (e)	KOKKU (f)=(a)+(b)+(c)+(d)+(e)	Ühenduse osaluse määr* (e)=(a)/(d)
Prioriteetne suund 1: Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine	ÜF	9 800 000 000	0	1 464 796 380	0	900 000 000	12 164 796 380	80,6%
Alasuund 1.1: Veemajanduse arendamine	ÜF	7 000 000 000	0	1 125 882 353	0	0	8 125 882 353	86,1%
Alasuund 1.2: Jäätmekäitluse arendamine	ÜF	2 800 000 000	0	338 914 027	0	900 000 000	4 038 914 027	69,3%
Prioriteetne suund 2: Säästliku keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	ERF	1 440 000 000	105 882 353	3 888 889	42 777 778	0	1 592 549 020	90,4%
Alasuund 2.1: Loodusliku mitmekesisuse säilitamine ja looduvarede säästliku kasutamise tagamine	ERF	340 000 000	0	3 888 889	3 888 889	0	347 777 778	97,8%
Alasuund 2.2: Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine	ERF	350 000 000	0	0	38 888 889	0	388 888 889	90,0%
Alasuund 2.3: Keskkonnajärelevalve arendamine	ERF	100 000 000	0	0	0	0	100 000 000	100,0%
Alasuund 2.4: Keskkonnaseire võimekuse parandamine	ERF	50 000 000	0	0	0	0	50 000 000	100,0%
Alasuund 2.5: Keskkonnanähtudeks valmisoleku parandamine	ERF	600 000 000	105 882 353	0	0	0	705 882 353	85,0%
Prioriteetne suund 3: Energeetika arendamine	ERF	1 364 000 000	0	0	0	900 000 000	2 264 000 000	60,2%
Alasuund 3.1: Energiasäästu arendamine elamumajanduses	ERF	300 000 000	0	0	0	0	300 000 000	100,0%
Alasuund 3.2: Taastuvenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse	ERF	1 064 000 000	0	0	0	900 000 000	1 964 000 000	54,2%

EDASISED TEGEVUSED

- Rakenduskavad on Euroopa Komisjonis läbivaatamisel, tehniline kontroll on läbitud, sisuline tulemas
- Keskkonnaministeerium on algatanud meetme tingimuste määruste väljatöötamise, esmased eelnõud valmivad maikuuks
- Meetme tingimuste määrused edastatakse kommenteerimiseks partnerorganisatsioonidele

Rahastamisvõimalused - praktilised järeldused

- Põlevkivi poolkoksi prügilate sulgemine ja põlevkivi tuhaväljade sulgemine – kokku ca 2 Miljardit kr.
- Eelnevast tulenevalt jääb ERF/ÜF rahadest muudele tegevustele ca 800 milj.kr , see on 6 a perioodil aasta kohta keskmiselt 130 Mkr/a
- Jätkub senine SA KIK rahastamine ca 80-100 Mkr/a
- SA KIK rahastamisvõimalused sõltuvad 'suurprojektide kaasrahastamise kohustustest', samuti Keskonnnatasude seaduse täiendusest saastetasudele alates 2010
- Riigieelarvest võimalikud toetused ebaselged

Jäätmepoliitilised kaalutlused - prügilad

- Perioodiks kuni 2013 peavad kõik 'nõuetele mittevastavad prügilad' olema kaetud ja korrastatud – kulude hinnang täpsustub Riikliku Jäätmekava koostamise käigus, probleemiks ülikiire ehitushindade tõus (näit Narvas endise Nakro prügila puhul 2004 hindadest praeguseks ca 3 korda! Kogu Nakro prügila sulgemise maksumus ca 50-60 Mkr.
- Samas sulgemist vajavad veel palju Eesti oludes suuremad tavajäätmete prügilad – Aardlapalu, Narva, Pullapää, Pärnu jne.
- Arengustaadiumis on seni Kagu-Eesti, Saaremaa ja Hiiumaa piirkondlikud Jäätmekäitluskeskused – Hiiumaal on sisuline otsus, et ladetsuala ei rajata, Saaremaal ja Kagu-Eestis arutelud jätkuvad....
- Tulenevalt Jäätmekäitlushierarhiast on eesmärgiks vähendada märgatavalt igasuguseid toetusi uuetele projektidele/laiendustele, mis on seotud JÄÄTMETE KÕRVALDAMISEGA

Jäätmepoliitilised kaalutlused – jäätmekäitluskohtade võrgustik laiemalt

- Oluliseks prioriteediks jäävad piirkondlikud jäätmejaamad, milliseid oleks juurde vaja ca 70-80, keskmine maksumus ca 5 Mkr
- Jäätmevoogude osas on üheks keskseks eesmärgiks ennekõike bio-lagunevate jäätmete ladestamise vähendamine
- Olulises osas toetab seda eesmärki intensiivne liigitikogumine AGA KA Jäätmete energiakasutus e. Jääkprügi põletamine (Tallinas arendamisel korraga kaks konkureerivat projekti, Tartus 'jätkuv arutelu', Kunda tsemenditehase projekt RDF-põletuseks jne.)
- Tulenevalt Jäätmekäitlushierarhiast on uueks eesmärgiks toetada ka Jäätmete korduskasutusega seotud projekte, nagu Korduskasutuskeskused, olmetarvete remondikeskused jne.

Järeldused

- Tulenevalt põlevkivi jäätmete projektide rahalised mahust on laiemalt muu jäätmekäitluse rahastamisvõimalised VAJADUSI ARVESTADES väga pingelised
- Kohalike omavalitsuste jäätmekäitlustegevuste rahastamise skeem Jäätmete ladestamise Saastetasu osalise KOV-i tagasisuunamise kaudu ei ole jätkusuutlik – võimalik muutmine alates 2010, kui Keskkonnatasude seadust täiendatakse – alternatiiviks KOHALIK JÄÄTMEMAKS,
- Ökoloogiline maksureform – lisaks saastetasude tõusule ladestamisel lisavalikuks ka laiendatud pakendiaktsiis jms (10 % arvutulikust Pakendiakstiisist turuletoodud materjali suhtes oleks ca 320 Mkr).
- Kuivõrd laiaulatulik jääkprügi põlemise käivitamine (2010?) muudab jäätmekäitlust väga oluliselt, tuleb kaaluda eraldi maksu kehtestamist ka jäätmete masspõletamisele (mis suurendaks ka KIK-i laekumisi ladestusmaksu vähenemise arvelt)
- **Paratamatult tuleb kõikides uutes- ja tulevikku suunatud projektides lähtuda tõsisemalt SAASTAJA MAKSAB põhimõttest**

Mõttepera

- „Rahaga on ainult kaks võimalust – seda ei ole kas üldse, või on seda vähe“

Täna tähelepanu eest!